

Посольство
Великої Британії
в Україні

Національна Асамблея
людей з інвалідністю України
www.naiu.org.ua

ДИСКРИМІНАЦІЯ ЗА ОЗНАКОЮ ІНВАЛІДНОСТІ: ІДЕНТИФІКУЄМО, РЕАГУЄМО, ЗАХИЩАЄМОСЬ

Видання цієї пам'ятки «Дискримінація за ознакою інвалідності: ідентифікуємо, реагуємо, захищаємось» стало можливим завдяки фінансовій підтримці Посольства Великої Британії в Україні в рамках проекту «Імплементация Національної стратегії у сфері прав людини як шлях до зменшення дискримінації людей з інвалідністю», який виконує ВГО «Національна Асамблея людей з інвалідністю України». Погляди, висловлені в цій публікації, належать автору(-ам) і можуть не збігатися з офіційною позицією Уряду Великої Британії.

? ЩО Ж ТАКЕ ДИСКРИМІНАЦІЯ ЗА ОЗНАКОЮ ІНВАЛІДНОСТІ

ОФІЦІЙНЕ ВИЗНАЧЕННЯ:

«Дискримінація за ознакою інвалідності» означає будь-яке розрізнення, виключення чи обмеження з причини інвалідності, метою або результатом якого є применшення або заперечення визнання, реалізації або здійснення нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, цивільній чи будь-якій іншій сфері. Вона включає всі форми дискримінації, у тому числі відмову в розумному пристосуванні »

Стаття 2 Конвенції про права осіб з інвалідністю.

ЯКЩО ПЕРЕФРАЗУВАТИ ОФІЦІЙНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ТО МОЖНА СКАЗАТИ ТАК:

Дискримінація за ознакою інвалідності – це ситуація, коли людина з інвалідністю або група таких людей обмежена у користуванні правами через їхню інвалідність.

? ЧИ ЗАБОРОНЕНА ДИСКРИМІНАЦІЯ ЗА ОЗНАКОЮ ІНВАЛІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Дискримінація в Україні заборонена Конституцією України та низкою інших законів та підзаконних актів. Рамковим законом, який надає узагальнююче визначення дискримінації, визначає її форми та забороняє дискримінацію, зокрема й за ознакою інвалідності, є Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»

(Антидискримінаційний Закон).

? НА ЩО ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНОГО ЗАКОНУ

На відносини між юридичними особами публічного та приватного права, місцезнаходження яких зареєстровано на території України, а також фізичними особами, які перебувають на території України.

Стаття 4 ЗУ «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»

? ВІД ДИСКРИМІНАЦІЇ У ЯКИХ СФЕРАХ ЗАХИЩАЄ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИЙ ЗАКОН

- ✓ громадсько-політична діяльність;
- ✓ державна служба та служба в органах місцевого самоврядування;
- ✓ правосуддя;
- ✓ трудові відносини, у тому числі застосування роботодавцем принципу розумного пристосування;

- ✓ охорона здоров'я;
 - ✓ освіта;
 - ✓ соціальний захист;
 - ✓ житлові відносини;
 - ✓ доступ до товарів і послуг;
 - ✓ **та інші сфери суспільних відносин.**
- Стаття 4 ЗУ «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»

? ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДИСКРИМІНАЦІЮ

- ✓ державні органи,
- ✓ органи влади Автономної Республіки Крим,
- ✓ органи місцевого самоврядування, їх посадові особи,
- ✓ юридичні особи публічного та приватного права,
- ✓ фізичні особи.

Стаття 6 ЗУ «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»

? ЯКІ Є ФОРМИ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЩОДО ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

ПРЯМА ДИСКРИМІНАЦІЯ – це коли до людини з інвалідністю ставляться менш прихильно, ніж до людей без інвалідності в тих же чи подібних обставинах.

» Наприклад, роботодавець відмовляє у працевлаштуванні людині з інвалідністю, бо вважає, що такий працівник буде постійно перебувати на лікарняному.

НЕПРЯМА ДИСКРИМІНАЦІЯ – це коли існує нейтральне правило або однакова для всіх політика, але вони негативно впливають на людей з інвалідністю.

» Наприклад, всі претенденти на посаду державного експерта мають пройти тестування на наявність аналітичних здібностей, зокрема абстрактне та числове мислення. Такий тест не зможуть пройти особи з порушеннями зору, оскільки графічна інформація, з якої складається відповідний тест, не зчитується програмами екранного доступу.

Пам'ятайте, обмеження прав через інвалідність може бути виправданим залежно від визначення прямої чи непрямой дискримінації.

» Наприклад, відмова надати водійські права людині з порушенням зору є виправданою, оскільки достатній зір є визначальним для водія. Встановлення певних фізичних вимог для деяких професій (пожежники, поліцейські, рятувальники) також буде виправданим критерієм, хоча для більшості людей з інвалідністю ці професії й будуть недоступними.

УТИСК – це повторювана та небажана для людини з інвалідністю поведінка, що принижує її гідність або створює до неї негативне відношення через інвалідність.

» Наприклад, керівник фірми на спільних нарадах, роздаючи завдання своїм підлеглим, працівнику з інвалідністю дає найпростіші завдання, аргументуючи це тим, що через інвалідність він не зможе виконувати складніші завдання. На всі спроби працівника з інвалідністю змінити цю ситуацію, він отримує відповідь, що він і так має бути вдячним, що його взяли на роботу. Згодом й інші працівники фірми змінили своє ставлення до працівника з інвалідністю, що відобразилось в ігноруванні його ініціатив по роботі та спілкуванню.

ПІДБУРЮВАННЯ ДО ДИСКРИМІНАЦІЇ – це вказівки, інструкції або заклики до дискримінації людини через її інвалідність.

» Наприклад, керівництво розважального центру дало усні вказівки своїм працівникам не пропускати в ігрові кімнати дітей з видимими формами інвалідності, бо вони будуть заважати іншим дітям та батькам.

ВІДМОВА В РОЗУМНОМУ ПРИСТОСУВАННІ – це не врахування в конкретному випадку особливостей, пов'язаних з інвалідністю, що призведе до порушення прав людини з інвалідністю.

» Наприклад, людина з порушеннями мовлення звернулась до навчального закладу із заявою щодо зміни усного іспиту на письмовий, проте їй було відмовлено з причини, що перевірка знань студентів має бути однаковою для всіх.

? **ЩО РОБИТИ, ЯКЩО Є ПІДСТАВА ДУМАТИ, ЩО ВІДБУЛАСЬ ДИСКРИМІНАЦІЯ**

Ви можете звернутися із скаргою щодо дискримінації до:

- ✓ державних органів,
- ✓ органів влади Автономної Республіки Крим,
- ✓ органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб,
- ✓ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини,
- ✓ суду.

Стаття 14 ЗУ «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

**ДИСКРИМІНАЦІЯ
ЗА ОЗНАКОЮ ІНВАЛІДНОСТІ:
ІДЕНТИФІКУЄМО, РЕАГУЄМО,
ЗАХИЩАЄМОСЬ**

Пам'ятайте, дискримінація за ознакою інвалідності присутня в усіх сферах життя. Вона має безліч причин, починаючи від незнання наших прав і закінчуючи стереотипами та упередженнями по відношенню до людей з інвалідністю.

Лише Ваша активність та наполегливість у виявленні, реагуванні та захисті своїх прав дозволить побороти це явище.

Якщо вважаєте, що Ви зазнали дискримінації, Ви також можете звернутись до Національної Асамблеї людей з інвалідністю України за правовою допомогою.

 +38 (044) 279 61 82

 office-naiu@ukr.net

www.facebook.com/vgonaiu/

